Nummer ZD2016-005101

Directie directie sb

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders

B&W

Voordracht voor de collegevergadering van 23 augustus 2016

Portefeuille

Grondzaken (32)

Agendapunt

0

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Kennis te nemen van de intensivering van de communicatie over de gezondheidsrisico's bodemlood en in te stemmen met het aanpassen van de huidige praktijk ten aanzien van het hergebruiksbeleid en het toepassen van schone grond op ontwikkellocaties met de bodemfunctie wonen met tuin en kinderspeelplaatsen.

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Kennis te nemen van de intensivering van de communicatie over de gezondheidsrisico's bij bodemlood conform het bijgevoegde communicatieplan, en daarbij kennis te nemen van:
a. de inhoud van de folder 'Let op Lood!'
b. de verhaallijn van het persbericht voor de publieksvoorlichting over loodverontreiniging in de bodem;
2. In te stemmen met het aanpassen van de huidige praktijk ten aanzien van het hergebruiksbeleid en toepassen van schone grond op ontwikkel locaties met de bodemfunctie wonen met tuin en kinderspeelplaatsen, vooruitlopend op het actualiseren van de Nota Bodembeheer.

Kernboodschap

Het RIVM heeft in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu het rapport 'Diffuse loodverontreiniging in de bodem' uitgebracht. Hierin staan de laatste wetenschappelijke inzichten over de gezondheidsrisico's van lood in de bodem De belangrijkste conclusie is dat er feitelijk geen veilige ondergrens voor lood is aan te geven waarbij er geen effecten op de gezondheid zijn. Daarom wordt er nu voorgesteld om de communicatie over de gezondheidsrisico's bodemlood te intensiveren en de huidige praktijk ten aanzien van het hergebruiksbeleid en het toepassen van schone grond op ontwikkellocaties met de bodemfunctie wonen met tuin en kinderspeelplaatsen aan te passen vooruitlopend op de aanpassing in de nota Bodembeheer.

Bestuurlijke achtergrond

De Nota Bodembeheer en de bodemkwaliteitskaart van Amsterdam zijn op 4 april 2012 door de gemeenteraad vastgesteld. In 2013 is de bodemkwaliteitskaart aangevuld met nieuwe gegevens. Op 10 december 2013 heeft B&W deze herziene bodemkwaliteitskaart en de hierop aangepaste Nota Bodembeheer vastgesteld.
De nota wordt in het najaar 2016 gewijzigd.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid, onder a Gemeentewet.

Onderbouwing besluit

Aanleiding
Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu het rapport 'Diffuse loodverontreiniging in de bodem' uitgebracht. Hierin staan de laatste wetenschappelijke inzichten over de gezondheidsrisico's van lood in de bodem. De belangrijkste conclusie is dat er feitelijk geen veilige ondergrens voor lood is aan te geven waarbij er geen effecten op de gezondheid zijn. Lood brengt altijd gezondheidsrisico's met zich mee.
Zie in bijlage bijgevoegde grafiek IQ-punten verlies.

In het RIVM-rapport worden geen nieuwe, aangescherpte bodemloodnormen geadviseerd voor de bevoegde gezagen Wet bodembescherming. Amsterdam is bevoegd gezag Wet bodembescherming.
VNG vraagt namens alle gemeenten momenteel aan het ministerie Infrastructuur en Milieu duiding te geven aan het RIVM-rapport in relatie tot de Wet bodembescherming en eventuele normaanpassingen. Wanneer dit duidelijk wordt zal Amsterdam hierop anticiperen.

Vooruitlopend hierop stellen de betrokken diensten Grond en Ontwikkeling (GenO), Omgevingsdienst (OD) en de GGD voor om:
1. de publieksvoorlichting over lood in de bodem te intensiveren;
2. de huidige praktijk ten aanzien van het hergebruiksbeleid en toepassen van schone grond aan te passen op ontwikkellocaties met de bodemfunctie wonen met tuin en kinderspeelplaatsen, vooruitlopend op het actualiseren van de nota Bodembeheer

Ad 1. Intensivering publieksvoorlichting lood in de bodem

Communicatieplan
De GGD heeft een communicatieplan gemaakt met een eerste opzet voor een publiekscampagne om de burger voor te lichten over het omgaan met lood in de bodem. Het communicatieplan is opgenomen in de bijlage.

De gemeente Amsterdam volgt het advies van RIVM op om bewoners met jonge kinderen actief te informeren over eenvoudige manieren om de blootstelling aan lood te minimaliseren. Hoofddoel is ouders met jonge kinderen in Amsterdam wijzen op de gezondheidsrisico's van lood en hen handelingsperspectieven bieden om het contact met lood te minimaliseren. De voorlichtingscampagne zal van start gaan na akkoord van de betrokken wethouders (vanaf 26 juli), omdat het aantal kinderen dat buiten speelt toeneemt tijdens de zomervakantie.

Er zullen verschillende middelen worden ingezet om de burger voor te lichten, waaronder een folder 'Let op lood', uitbrengen persbericht, informatie via twitter en websites GGD, GenO en OD NZKG. OD maakt een kaart waarop te zien is welke locaties in Amsterdam verontreinigd zijn met lood. Deze zal vanaf de zomer 2016 op de websites van OD, GGD en GenO kunnen worden ingezien.

De coördinatie van de gezamenlijke communicatie ligt bij de GGD Amsterdam. Met de communicatie-afdelingen van de partners in dit project wordt afgestemd wat, hoe, door wie en wanneer er communicatie plaatsvindt. Nadere afspraken over bijvoorbeeld vormgeving, trafficing, inkoop van middelen en campagne-uitingen in overleg met Communicatie/campagnebureau gemeente Amsterdam.

Er is vooraf geen budget vastgesteld voor deze campagne. De kosten van de campagne bedragen circa € 6.000,-. De kosten voor de campagne kunnen worden gedekt uit het reeds uitgekeerde Rijksbudget voor de aanpak van spoedlocaties.

Verhaallijn persbericht
Door zijn industriële geschiedenis bevat de Amsterdamse bodem diverse verontreinigingen. Sommige plekken worden afgedekt met een laag schone grond, dit wordt leeflaag genoemd. Op andere plekken wordt vervuilde grond afgegraven. In de Amsterdamse binnenstad zitten er op veel plekken nog steeds metalen in de bodem. Van deze metalen is lood de stof die de meeste aandacht verdient. Dat komt omdat jonge kinderen gevoelig zijn voor lood als zij dit binnenkrijgen door bijvoorbeeld spelen op bodem waarin lood voorkomt. Preventief informeert de gemeente Amsterdam ouders met jonge kinderen, via consultatiebureaus, over de risico's. Verder geeft ze vooral tips om het contact met lood (in bodem, maar ook bijvoorbeeld van waterleidingen en verf) te minimaliseren.
Eén van de redenen om aandacht te vragen voor lood is een recent onderzoek van het RIVM waarin de effecten van lood zijn beschreven. Amsterdam volgt wel het advies van het RIVM op om ouders met jonge kinderen te informeren over lood.

De gemeente Amsterdam heeft in het verleden alle kinderspeelplaatsen bij scholen geïnspecteerd en vastgesteld dat geen blootstelling mogelijk is om dat alle speelplaatsen verhard zijn. GenO zal alle bekende zelfstandige kinderspeelplaatsen in de openbare ruimte van de wijken opnieuw (laten) controleren en waar nodig actie ondernemen. Verder zal GenO (samen met de GGD en OD NZKG) nagaan in hoeverre het gebruik van moes-/school/volkstuin-complexen kan leiden tot effecten op de gezondheid als gevolg van lood in de bodem.

Ad 2. Actualisering Nota Bodembeheer

Herziening beleid hergebruik loodgrond
Verwacht wordt dat het ministerie, op verzoek van de VNG, na de zomer komt met een duiding van het RIVM rapport. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot een actualisering van de Nota Bodembeheer.

Vooruitlopend op de aanpassing van de Nota bodembeheer is het advies vanuit GenO, de OD en de GGD dat bij de inrichting van nieuwe ontwikkellocaties voortaan alleen nog maar schone grond (100 mg/kg lood) zal worden toegepast. Naar alle verwachting zal deze norm onderdeel zijn van de nadere duiding van het ministerie.

Dit heeft gevolgen voor het huidige gebiedsspecifieke beleid voor hergebruik (toepassen) van grond, waarbij op locaties met de bodemfunctie wonen met tuin en kinderspeelplaatsen in sommige situaties ook grond mag worden toegepast welke voldoet aan de norm voor wonen (210 mg/kg lood) of zelfs de norm voor industrie als het gaat om de functie 'binnenstedelijk wonen' (530 mg/kg lood). Binnen het generieke beleidskader van het Besluit bodemkwaliteit mag grond van buiten Amsterdam worden toegepast die voldoet aan de norm voor Wonen. Zolang het generieke beleidskader van het Besluit

bodemkwaliteit niet wordt aangepast kan deze toepassing niet worden tegengehouden. Daarom is een beleidswijziging nodig om het toepassen van minder schone grond op gevoelige functies wettelijk gezien onmogelijk te maken.

Deze beleidswijziging betreft het ontwikkelen van gebiedsspecifiek beleid voor het toepassen van grond op de gevoelige woonfuncties ('wonen met tuin', 'plaatsen waar kinderen spelen' en 'moestuinen'). De nieuw te hanteren gebiedsspecifieke loodnorm geldt voor alle grond die op deze gevoelige functies wordt toegepast, ook als deze van buiten Amsterdam komt. Het hergebruiksbeleid wordt voor alle grondstromen eenduidig. Er wordt voortaan geen onderscheid meer gemaakt tussen grond van binnen en van buiten Amsterdam.

Voorgesteld wordt:
• In de schone bodemkwaliteitskaart(BKK)-zone 1 (de naoorlogse en jonge woonwijken, de meeste volkstuinparken en havengebied Westpoort) is en blijft de norm voor alle bodemfuncties op de Achtergrondwaarde (AW).
• Voor de meest gevoelige functies 'natuur', 'landbouw' en 'moestuinen/volkstuinen' wordt de norm voor heel Amsterdam op Achtergrondwaarde gesteld, hier mag alleen nog schone grond worden toegepast;
• De functie binnenstedelijk wonen uit de huidige Nota bodembeheer verdwijnt. Wonen zonder tuin (bijv. appartementen, portiekwoningen) valt onder de bodemfunctie 'bebouwing';
• Voor de gevoelige woonfuncties in de BKK-zones 2 t/m 6 (de rest van de stad, waaronder het vooroorlogse gebied inclusief de grachtengordel en binnenstad) wordt gebiedsspecifiek beleid opgesteld. Hier mag grond van kwaliteitsklasse Wonen worden toegepast, alleen voor lood wordt een Lokale Maximale Waarde (LMW) gehanteerd van 100 mg/kg (2x de Achtergrondwaarde). Gekeurde grond van kwaliteitsklasse Wonen mag hier worden toegepast, mits het loodgehalte niet boven de LMW van 100 mg/kg uitkomt. Dit geldt ook voor grond van buiten Amsterdam;
• De bodemkwaliteit in BKK-zone 2 (enkele naoorlogse wijken, volkstuinparken en delen landelijk gebied Noord en Zuidoost) voldoet aan de bodemkwaliteitsklasse Wonen. Als gevolg van het loslaten van het verschil in beleid voor grond die van binnen of van buiten Amsterdam komt wordt de norm voor de bodemfunctie 'infrastructuur en industrie' in deze zone op de Generieke Maximale waarde Wonen gesteld, de kwaliteit mag niet verslechteren. Op deze manier is "stand-still" gewaarborgd;
• Bij de functies 'ander groen' en 'bebouwing' (wonen zonder tuin) in BKK-zone 2 t/m 6 is minder sprake van bodemcontact en/of blootstellingsrisico's, het is om deze reden niet nodig een strengere loodnorm te hanteren. Grond van kwaliteitsklasse Wonen (met een loodnorm van 210 mg/kg) mag hier toegepast worden, ook als deze van buiten Amsterdam komt;
• In BKK-zone 3 t/m 6 is de norm voor de bodemfunctie 'infrastructuur en industrie' gelijk aan de Generieke Maximale waarde Industrie.

GenO heeft indicatief bepaald wat het financiële effect is van het aanvullen van nieuwe ontwikkellocaties met schone grond (LMW lood 100 mg/kg). Ontwikkellocaties zijn locaties die (opnieuw) ingericht worden voor een bodemfunctie en waarvoor een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen nodig is. De jaarlijkse kosten zijn naar schatting 5.1, 2, b ooo. Dekking hiervan vindt plaats in de grondexploitaties.

Verdeling verantwoordelijkheden
De verantwoordelijkheden over het voorlichten en informeren van eigenaars en gebruikers van locaties die met lood belast zijn, zijn verdeeld tussen verschillende gemeentelijke

diensten. De taakverdeling is als volgt. GenO voert grondtransacties uit (bouwrijp opleveren van ontwikkelingslocaties), doet uitgifte in erfpacht en gaat over het financieel beheer van Wbb-gelden. GGD doet de voorlichting over de gezondheid van burgers ten aanzien van lood. De OD beoordeelt locaties in kader van VTH-taken voor Omgevingswet en Wet bodembescherming en informeert in dit kader het publiek over lood in de bodem.

Planning
• GGD stemt af met gemeentelijk campagnebureau akkoord van de wethouders.
• publieksvoorlichting door GGD, OD en GenO direct na akkoord van de betrokken wethouders, voor de zomervakantie 2016.
• Implementeren geactualiseerde onderdeel hergebruik en toepassen van schone grond door OD in zomer van 2016.
• Actualisatie gevoelige functies door G&O in 4e kwartaal 2016.
• Start opstellen nieuwe nota Bodembeheer, na duiding door het ministerie (najaar 2016) door OD.

Financiële onderbouwing

Tabel 2: Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN					
	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3

LASTEN					
	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3

I=Incidenteel

S=Structureel

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting:

Toepassing schone grond
GenO heeft indicatief bepaald wat het financiële effect is van het aanvullen van nieuwe ontwikkellocaties met schone grond (LMW lood 100 mg/kg). Ontwikkellocaties zijn locaties die (opnieuw) ingericht worden voor een bodemfunctie en waarvoor een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen nodig is. De jaarlijkse kosten zijn naar schatting 5.1, 2, b ooo. Dekking hiervan vindt plaats in de grondexploitaties.

Intensivering communicatie
De kosten van de campagne bedragen circa € 6.000,--. De kosten voor de campagne kunnen worden gedekt uit het reeds uitgekeerde Rijksbudget voor de aanpak van spoedlocaties.

Conclusie:

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in besluitenlijst.

Buiten de gemeente

Conform communicatieplan.

Stukken

Registratienr.	Naam
AD2016-045712	Bodemlood - Bijlage 1. Grafiek.docx(msw12)
AD2016-045713	Bodemlood - Bijlage 3. Lood folder juni 2016.docx(msw12)
AD2016-045714	Bodemlood - Bijlage 2. Communicatieplan bodemlood GGD juni 2016.docx(msw12)
AD2016-045710	College van B&W Voordracht(pdf)
AD2016-045711	College van B&W Advies(pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

5.1, 2, e 5.1, 2, e Directieadviseur Grond en Ontwikkeling
5.1, 2, e @amsterdam.nl; 5.1, 2, e

Besluit college van burgemeester en wethouders